

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ivs Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

Art. I. De Privilegij Natura & Conditionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

legem seu Jus commune agendi vel omit-
tendi, Hostiensis in *Summa* n. 2. Panor-
mit. in *e. Abbate cit.* n. 7. & Suarez *Lib.*
8. de LL. cap. 1. n. 3. Unde

Patet primò, discrimen inter Pri-
vilegium & Legem; quantumvis enim
illius instar ipsum quoque à legis condi-
tore, istiusve successore, & cum aliqua
duratione sive stabilitate concedatur, in
aliis tamen ab ea multùm recedit; quia
privilegium Imprimis personæ aut loci
vel collegii seu universitatis particularis:
non, ut lex, communitatis & Reipubli-
cæ totius bonum immediatè spectat, Vas-
quez *disp. 115. cap. 1. n. 2. & 3.* Dein-
de, privilegium nullam obligationem im-
ponit privilegiato; cùm regulariter ne-
mo invitus uti cogatur beneficiò, *l. In-
vito 69. ff. de R. L.* sed potius alios gra-
vat; ne à concessi favoris usu impediatur
privilegiatum, Laiman. in *e. 1. de Con-
stitut. n. 5.* & Palao *Tract. 3. disp. 4. p. 1.*
n. 5. Demum privilegiò conceditur ali-
quid Jure communi non concessum, *arg.*
e. In iis, e. Abbate cit. & h. Si ergo, ibi,
Neque enim aliquibus privilegia concede-
rentur, nisi præter generalem legem ali-
quid speciale indulgeretur, post *can. sin.*
25. q. 1. Ratio est; quia aliàs privile-
giò penè inutile foret, Felinus in *e. 1.*
de Rescript. n. 4. Panormit. in *e. 1. cit.*
n. 11. Azor *p. 1. Instit. Lib. 5. cap. 23. q.*
3. & Suarez *cit. cap. 1. n. 4.*

Neque in contrarium facit; quòd
Universitati Parisiensi procuratorem con-
stituendi facultas concedatur, *e. Quia*
in causis 7. de Procurat. quod cuius
communitati communi Jure est permis-
sum, *e. cit. e. Unico. de Syndico & c. Titus*
39. de Test. & ar. est. & Religiosis in pro-
priis causis juramentum suppletorium
præstandi facultas detur *e. Esti Christus*
26. V. fin. de Jurejurando, iplis compe-
tens Jure non solum humano, sed & Na-

turali. Non, inquam, hoc contra di-
cta facit, partim; quia *cc. cit.* non tam
privilegia propriè dicta, quàm Jure com-
munis ac Naturalis interpretationes seu
declarationes contineri, cum Glossa *V.*
Concedimus. c. Quia cit. & V. Indulgemus,
e. Esti cit. ita exponente; ut denotent,
quod *Concessum aut indultum ostendimus,*
tradit Navarrus *Enchirid. de Oratione*
cap. 3. n. 84. partim verò; quia olim le-
ge Regiæ Franciis in judicio experiri citra
Principis rescriptum, & monachis Benedic-
tini S. Benedicti jurare per propriam Re-
gulam non licebat, ut eruditè advertit
Gonzalez in *cit. c. Quia num. 2. & c.*
Esti 26. n. cit. Ut proinde tam generali
illi studiorum Universitati *e. Quia in*
causis cit. quàm monachis Benedictinis
sive Cisterciensibus *e. Esti Christus cit.*
aliquid ante inhibitum indultum sit, vel
saltem declaratum, id indultum jam fuisse
Jure communi, de quo ambigebatur.

Patet secundò differentia Privilegii
à Dispensatione; quia imprimis dispen-
satio semper Jus commune relaxat; &
ferè sine duratione aut notabili stabilita-
te, aut ad unum duntaxat actum, vg.
ad matrimonium contrahendum, ad Or-
dinem suscipiendum &c. datur; Privi-
legium autem aliquando præter Jus illud
ad modum legis, cum aliqua stabilitate,
& ad plures actus conceditur, Suarez *cit.*
Lib. 8. cap. 2. n. 10. & Laiman. *Lib. 1.*
Tract. 4. cap. 23. n. 5.

Patet tertio differentia ejusdem à
Gratia seu beneficio Principis; quantum-
vis enim omne privilegium illius gratia,
favor & beneficium sit; non tamen omnis
ejusdem gratia, favor ac beneficium pri-
vilegium est, ut luculenter patet in ab-
solute à censuris & dispensatione in le-
ge Ecclesiastica, in voto, juramento, Ca-
nonicis conjugiorum vel Ordinum impe-
dimentis &c. quæ Ecclesiastici quidem
Principis

Principis gratiæ, favores ac beneficia : privilegia tamen non sunt, Suarez *cap. cit. n. 11.* & Palao *cit. p. 1. n. 5.*

5. Patet quartò, privilegium propriè sumptum à solo legislatore, ejus successe & si quem habet, superiore concedi; cùm, juxta dicta, sit lex privata obligationem imponens: non quidem ipsi privilegiato, sed aliis; ne eum in privilegii usu impediatur: & sæpe contraria Juri communi, à quo eximit privilegium: obligationem autem præcipiendò vel prohibendò imponere, & à Juri communi obligatione aliquem eximere legislatore inferior nequeat, *arg. can. Inferior 4. dist. 21. & c. Cùm inferior 16. de Majorit. & Obed. Sylvester V. Privilegium, g. 2. & cit. Suarez cap. 8. n. 2.* Hæc factis certa.
6. Dubium autem & controversia quædam inter DD. est de conditionibus ad privilegium requisitis. Primò enim aliqui ad id exigunt, ut concedatur subdito. Rationem reddunt; quòd sit quædam lex, quæ non nisi pro subditis fertur: & sæpe eximat ab obligatione legis, non subditum non efficiens. Sed hunc etiam privilegii capacem, *in c. Novit 17. de Judiciis*, non obscurè supponunt Felinus *n. 9.* Panormit. *n. 23.* dum huic indultum minùs revocabile esse ajunt, quàm ad, quòd subdito est concessum: & expressè docent *cit. Suarez cap. 9. n. 4.* & Palao *p. 2. n. 2.* Et de privilegio quidem præter legem concessio res est omnino explorata; cùm utique non subdito concedi valeat privilegium invehendi merces in provinciam, vel ex ista exportandi, scribendi in ea militem, venandi &c. De iis autem, quæ contra legem indulgentur, Ratio est; quia extraneus, & per se non subditus, alicujus provinciæ legibus, saltem aliquibus affici potest per accidens, dum in ea mo-

ratur, juxta dicta *Lib. 1. Tit. 2. n. 114.* ac proinde etiam per accidens privilegiò, contra ejusmodi leges indultò frui; sic enim externi privilegiò eximi possunt à lege, imponente vefligal, exportationem mercium vel certorum armorum usum prohibente, certam formam contractu præscribente. Unde corrui contra privilegium extraneo indultum deductæ rationis pars posterior. Neque vim habet prior; quia privilegium lex est, non respectu ipsius privilegiati: sed respectu aliorum legislatori subditorum, quos obligat, ne illum impediatur privilegii usum, ut *n. 2.* est dictum.

Secundò, ad privilegium Scripturam non obscurè exigit Glossa, dum privilegium accenset iis, quæ in scriptis redigi debent *c. 1. V. In scriptis, de Censibus in 6.* propter *can. Contra morem 6. dist. 100.* verba, *Aur ex scriptis privilegiis ferturi, & Regulam 53. Cancell. Apostol.* quæ dispensatio (multò magis privilegium, quod cum stabilitate aliqua concedi solet) impetranti, tam in, quàm extra judicium, non suffragari asseritur, nisi literis super ea re confectis. His tamen non obstantibus, ad privilegii substantiam & valorem regulariter scripturam exigi, meritò negant Sylvester *V. cit. n. 14.* Suarez *cit. cap. 2. n. 2.* Molina *Tract. 2. de 1. & I. disp. 599. n. 1.* & Laiman. *cit. cap. 23. n. 15.* quòd, privilegia non scripta dari, apertè supponat Jus, *Clement. 2. §. Ac deinde, V. Nos etenim, de Sepult.* ibi, *Universa privilegia verbò aut scriptò concessa.* Cui consonant *can. Institutionis, 25. g. 2. & Extravag. Eist 5. post pr. inter com. de Penit. & Remiss.* Non minùs clara est ratio, partim; quia totus valor privilegii pendet ex voluntate concedentis, quæ tam verbis, quàm scripturâ manifestari potest: partim verò; quia lege nemo adstringitur contra

T :

tur contra

cur contra voluntatem legislatoris, eum obligare nolentis. Unde eò ipsò; quòd subdito quòcunque modò constet de voluntate ejus, à legis obligatione privilegii eximentis, legis obligatio cessabit, *arg. e. Cum cessante 60. de Appell.*

9. Dixi, *Ad substantiam & Regulariter.* Prius; quia ad privilegii probationem, tam in, quàm extra judicium fori externi, necessaria est scriptura, secundum *can. Contra cit. & Regulam 25. e. jusdem Cancellaria*, quàm Gratia ante literarum expeditionem (in ordine ad probationem) dicitur imperfecta, Palao *Tract. 3. disp. 4. p. 3. §. 1. n. 2.* Posteriorius; quia excipi solent ac debent primò, à sede Apostolica factæ collationes, confirmationes, uniones beneficiorum, quæ irritæ sunt, si istorum possessio apprehendatur ante literas expeditas adeò; ut beneficiatus, tanquam intrusus & violentus possessor, fructus non faciat suos, & privetur ipsis beneficiis obtentis, *Extravag. Injuncta 1. inter com. de Elect. Azor p. 1. Institut. Lib. 5. cap. 2. q. 5. & Haunold. Tract. Proximal. n. 178.* Secundò, privilegii indulta facultas non residendi in beneficiis curatis: quæ non nisi ab Ordinario in scripto data valet, ex decreto S. Synodi Trident. *Sess. 23. cap. 1. de Reformat.* Tertio, facultas ingrediendi intra septa Monasteriorum monialium: ad quam superioris licentiâ, in scriptis obtentâ, opus est ex *Decreto* ejusdem Concilii *Sess. 25. cap. 5. de Regular.* Quarto, designatio judicum delegatorum à Papa; hi enim judicium validè inchoare nequeunt ante expeditionem literarum, concedentium jurisdictionem, per *Regul. 24. Cancell. Molina disp. cit. n. 2. & Sanchez Lib. 8. de Matrim. disp. 29. n. 10.* cum Ludivico Gomez *Regula De non judicando juxta formam supplicationis q. 6. n. 2.*

Tertio, ad privilegium à nonnullis DD. exigitur *Causa*. Quod, si de licita concessione fermo sit, omnino est indubitatum; cum absque causa facta concessio privilegii contra Jus adverteatur Justitiæ Distributiæ, imò & Legali, exigentibus; ut à communi obligatione sine causa nemo eximatur; si verò id præter Jus sit, sapiat prodigalitem, acceptionem personarum, inducâtque inproportionem inter membra communitatis, *cit. Suarez cap. 21. n. 2. & Palao p. 5. n. 1.*

Si verò fermo sit de concessionis valore, ratio dubitandi oritur à paritate Indulgentiarum, quas absque causa invalidè concedi, doctrina est SS. DD. Angelici in *Supplem. q. 25 art. 2. & Seraphici in 4. disp. 20. p. 2. art. 1. q. 6.* cæterorum TT. ferè omnium calculò approbata. Sed, licet, in privilegio causam non defuisse, in dubio semper præsumatur, id tamen sine causa validè concedi, communi DD. sensu rectè docent *cit. Suarez n. 3. & Palao p. 5. n. 2.* Ratio clara est; cum enim lex eò ipsò, quòd à voluntate legislatoris pendeat, etiam nullâ rationabili causâ exigente tolli valeat respectu omnium, cur non etiam eximi certæ personæ, vel loca, aut specialis favor his tribui privilegii valeat, sicut donatione: quæ etiam prodigè facta tenet?

Neque hac in re paritas est cum Indulgentiis; istas enim Papa concedit non tanquam dominus, sed tanquam dispensator thesauri meritorum Christi: quæ non censetur consentire in istius dispensationem, nisi salubriter, hoc est, ex rationabilibus causis sit facta, secundum *Extravag. Unigenitus 2. inter com. de Penit. & Remiss. Palao cit. disp. 4. p. 5. n. 2. & Gobat Tract. de Indulgent. n. 86.*

Quarto, ad id exigi solet ejus promulgatio sive notitia publica. Quod respectu

respectu aliorum; ne in privilegii usu privilegium impediatur, certum & extra omnem controversiam est; quia istorum respectu habet rationem legis; quæ, ut obliget, esse debet manifesta, *can. Erit autem 2. disp. 4.* præsertim, si privilegio juri tertio quæsito derogetur; sic enim, quando persona, Ecclesia, vel Monasterium eximitur à jurisdictione Ordinarii, communis doctrina est, ad plenum ejus valorem etiam istius notitiam necessariam; quòd Papa non præsumatur, aliquem non monitum aut omnino inscium jure suo velle privare; cum id non bene conveniat cum suavitate gubernationis & tranquillitate Reipublicæ

14. Christianæ, *cit. Suarez cap. 24. n. 6. & Palao p. 3. §. 2. n. 8.* Respectu Privilegiati autem locus est distinctioni; cum, si ille sit aliqua communitas, sufficiat id innuisse, & pro illa tota acceptatum esse à superiore; sic enim privilegio exemptionis, absolvendi à peccatis & censuris reservatis, dispensandi in votis, juramentis &c. toti alicui Religioni: & privilegiis Fori, Canonis, Competentiæ &c. toti Ordini seu statui Ecclesiastico concessis, gaudent singuli Religiosi & Clerici, licet nihil de iis collatis sciant. Sic dispensatione ad matrimonium contrahendum cum consanguinea etiam hæc uti potest, quantumvis petitionem & concessionem ignorarit;
15. *cit. Suarez cap. 25. n. 17. & Sanchez cit. Lib. 8. disp. 26. n. 6.* Si verò privilegiata sit persona aliqua particularis, ei quidem ignoranti & invitæ concedi privilegium potest, defacto tamen vim habere non censetur, nisi, cum ei innuit, acceptetur: & meritò; quia privilegia sunt quædam donationes, quæ exigunt acceptationem: & beneficia, quæ rectæ gubernationis ratio invitis obtrudi, non permittit; ne contempnantur, *cit. Su-*

rez n. 13. Casu tamen, quò privilegium aut dispensatio per procuratorem vel nuntium petita sunt, sufficit acceptatio antecedens per petitionem: nec requiritur; ut concessio innouerit privilegiato, *Sanchez Lib. 3. de Matrim. disp. 36. n. 6.*

Neque obstat; quòd ante impetrationis notitiam iis utendò peccet, qui pro ipsis supplicavit; quia hoc non obest valori, ut patet in exemplo ejus, qui per procuratorem petit dispensationem ad matrimonium cum consanguinea vel affine contrahendum; quantumvis enim ante impetrationis notitiam eum tali contrahendò peccet, matrimonium tamen in initum valet, si tempore contractus dispensatio revera fuit impetrata: & ejus, qui à parochio petit licentiam assistendi matrimonio, qui, si ante concessæ notitiam assistat, matrimonium valet, *cit. Sanchez n. 8. & Haunold. n. 179.*

ARTICULUS II.

De Privilegiorum Varietate.

SUMMARIUM.

16. Dividitur Privilegium I. in Personale & Reale:
17. Prout directè persona vel rei, corporeæ vel incorporeæ, datur.
18. Quale sit, in dubio ex variis desumitur.
19. II. In merè Gratiosum & Remuneratorium:
20. Ex quibus hoc non solum Personale sed & Reale esse potest.
21. III. In Purum & Conventionale.
22. IV. In Commune & Privatum:
23. Ex quibus huic à privato privilegio renuntiari potest:

T c 2

24. Dum